

Pot do javne dvojezične ljudske šole v Celovcu je bila dolga

Iniciativa staršev, vztrajnost in razsodba Ustavnega sodišča so temelji za uspeh

Ravnatelj Edi Oraže

Iniciativa staršev

Kljub večletnim prošnjam in zahtevam staršev koroške politične in šolske oblasti niso bile pripravljene zagotoviti otrokom v Celovcu dvojezičnega pouka. Iniciativa staršev za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu je bila ustanovljena že leta 1983, torej osem let prej, preden je šola odprla vrata. Pobudo za oblikovanje iniciative je dalo Slovensko prosvetno društvo »Biserica« v Celovcu, vendar so se v Inicijativno že od vsega začetka vključili starši in otroci z nemškimi družinskimi jeziki. Zahteva po ureditvi dvojezičnega pouka v javni ljudski šoli je merila v integracijo slovenskega jezika v javno vzgojno ustanovo, ki igra pomembno vlogo pri postopnem vključevanju otrok v družbeno življenje. Nadalje so starši imeli željo po zblizevanju jezikovnih skupin v procesu medkulturnega učenja.

odvetnik Sepp Brugger

Pogum, akcije, vztrajnost in navsezadnje uspeh

Iniciativa staršev je bila dejavna na raznih področjih: starši so pridno zbirali podpise med starši, ki so želeli dvojezično šolsko vzgojo za svoje otroke, organizirali s s podporniki praznike dvojezičnosti sredi Celovca itd. Razni umetniki so prispevali slike za dražbe. Z izkupičkom je Iniciativa potem financirala delo v javnosti. Zahteva po dvojezični ljudski šoli je postala predmet javne razprave. Politični odpor proti taki šoli je bil na Koroškem tedaj zelo velik. Taki šoli je nasprotoval tedanji deželni glavar Leopold Wagner (SP) in tudi celovski župan Leopold Guggenberger (VP). Z gladovno stavko sta mami Rosi Fasching in Tatjana Messner-Zeichen zahtevali za svoje otroke dvojezično

javno ljudsko šolo in tudi razne demonstracije so prispevale h končnemu uspehu. Pomembna pa je bila akcija družine Messner iz Celovca leta 1988, ko je prijavila svojega sina Iljo k dvojezičnemu pouku na ljudski šoli celovške Pedagoške akademije. Direkcija je prijavo odklonila. Ker je družina vztrajala, je šele po posredovanju policije, ki jo je medtem poklical vodja oddelka Reinprecht, dobila izstavljeno pisno potrdilo, da so prijavo k dvojezičnemu pouku zavrnil. To pisno potrdilo je postalo osnova za tožbo pri Ustavnem sodišču na Dunaju, ki so jo starši vložili s pomočjo odvetnika Seppa Bruggerja in Franca Serajnika 10. oktobra 1988.

Odločitev

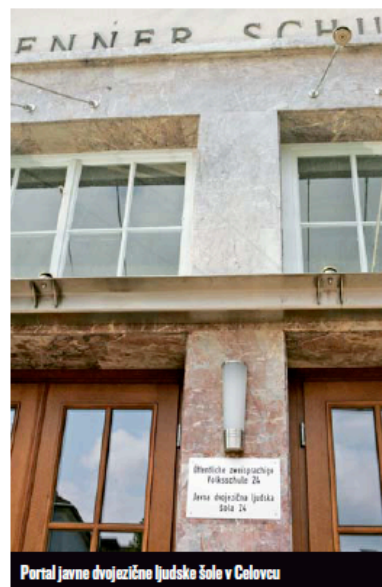
28. decembra 1989 je objavilo avstrijsko Ustavno sodišče svojo odločitev: zakon, ki je preprečil prijavo Ilje Messner k dvojezičnemu pouku, je protustaven! Ne samo v Celovcu, temveč povsod, kjer je dokumentirana potreba v zadovoljivi meri – se pravi tudi izven območja veljavnosti obstoječega zakona o dvojezičnem šolstvu – je treba pripadnikom slovenske manjšine na Koroškem nuditi dvojezičen pouk. Ni presenečenje, da se je tudi tedanji deželni glavar Haider (FP) izkazal kot odkrit nasprotnik te javne dvojezične ljudske šole v »nemškem« Celovcu.

Uspeh

Politične oblasti in uradi so sicer poskušali zavlačevati, vendar uspeha staršev oziroma uresničitve javne dvojezične ljudske šole niso mogli preprečiti. Dve materi sta pričeli jeseni 1990 z gladovno stavko pred pisarno deželnega glavarja in sprožili ponovno ostro debato o šoli. Ta akcija je le forsirala razmišljanja politikov in uradnikov. Septembra 1991 so šolo končno odprli v poslopju Rennerjeve šole v Šentpetru, blizu Slovenske gimnazije in Mladinskega doma. V 1. letnik je bilo tedaj vpisanih 18 otrok, poučevali sta dve učiteljici s samostojnim vodstvom šole. Ravnateljica pa je bila Brigita Hambrusch. Po njeni upokojitvi je nekaj let vodila šolo Sabine Sandrieser.

Razcvet šole

Medtem ko je bilo v prvem letu 18 otrok, obiskuje letos že okrog sto šolarjev in šolarke v skupno osmih razredih to izobraževalno ustanovo. Otroci prihajajo iz slovenskih, dvojezičnih in enojezičnih družin oz. part-

Portal javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu

nerstev. Kar se tiče znanja slovenščine je prizadevni ravnatelj Edi Oraže zelo ponosen. »Lani se je vpisalo kar lepo število otrok z dobrim znanjem slovenščine. To pač niha iz leta v leto. Večina otrok ima predznanje, ker tudi obiskujejo dvojezične vrtnice, ena tretjina približno nima predznanja.« Šola je v dvajsetih letih svojega obstoja postala povsem normalna šola v Celovcu in je zelo priznana. Edi Oraže: »Danes ni več predsodkov do šole in to je zelo pozitivno. Imam občutek, da nas tudi drugi ravnatelji zelo spoštujejo. Razvoj šole je urejen. Starši se tudi zelo zavestno odločajo za vpis otrok v našo šolo.« Vodstvo šole z učiteljskim zborom se zelo trudi za kvaliteten pouk; iskanje novih pristopov do učenja, sprotno izobraževanje in izpopolnjevanje so osnove za uspešno delo za prihodnost. Pred leti so tudi uvedli nov sistem poučevanja jezikov, ki so ga skupno izdelali z izr. univ. prof. Vladimirjem Wakounigom.

Pred kratkim je bil na šoli znani slovenski raper Murat s svojim timom, ki je otrokom približal rapanje in tako prikazal drug pristop k učenju jezika. Otroci so potem tudi ustvarjali besedila, ki jih bodo ob 20-letnici ustanovitve šole, 10. junija, ob 11. uri, tudi zapeli. Na to slovesnost bodo tudi povabili osnovno šolo iz Kopra in Nove Gorice. V tej zvezi poteka skupen projekt, ki bo predstavljen v knjižni obliki in zgoščenci. V načrtu je tudi brošura o zgodovini šole in ORF film. (m.š)